

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української фольклористики імені акад. Філарета Колесси

Затверджено
на засіданні кафедри
української фольклористики
імені акад. Філарета Колесси
філологічного факультету
ЛНУ імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.)
Завідувач кафедри
_____ Івашків В.М.

Силабус із навчальної дисципліни

«Народознавство»,
яку викладають в межах ОПП «Українська мова і література» четвертого курсу
першого (бакалаврського) освітнього рівня вищої освіти
для здобувачів галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності
035 «Філологія», спеціалізації 035.01 «Українська мова і література»

**Силабус курсу «Народознавство»
2022/2023 навчального року**

Назва курсу	«Народознавство»
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, кафедра української фольклористики імені академіка Філарета Колеси
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 «Філологія». Спеціалізація 035.01 «Українська мови та література»
Викладач курсу	Гунчик І.В., канд. філол. наук, доцент кафедри української фольклористики імені акад. Філарета Колесси
Контактна інформація викладачів	ihor.hunchyk@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Четвер 15.00-16.00.
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/academics/bachelor
Інформація про курс	<p>Головним завданням курсу «Народознавство» є розкриття та характеристика основних відомостей з етнографії українського народу, що стосуються його походження, процесу формування, розселення, характерних риси побуту, галузей традиційної матеріальної та духовної культури, що визначають його як окремий самобутній етнос. Він забезпечує всебічне розуміння народознавчих явищ на сучасному рівні розвитку, принцип історизму під час викладання дисципліни, готує студента-філолога до усвідомленого засвоєння таких наступних курсів: «Історія української літератури», «Слов'янський фольклор» та інших дисциплін.</p> <p>«Народознавство» – важливий компонент програми професійної філологічної освіти. Слухаючи цю необхідну дисципліну, студенти вчать диференціювати та осмислювати різні за походженням етнічні явища; розпізнавати сфери духовної та матеріальної культури; здійснювати аналіз та інтерпретувати предмети та реалії, які належать до української традиційної етнокультурної спадщини. Окрім того, студент опановує та навчається оперувати складними історичними термінами, сприймає найважливіші відомості з етнології та народознавства, знайомиться з видатними особистостями, які зробили значний внесок у збереження української етнокультури.</p>
Коротка анотація курсу	Курс народознавства призначений для студентів-україністів четвертого року навчання. Як частина обов'язкової програми він спрямований подати студентові системні знання про походження та етнічну історію українців; етнічну територію, склад населення та світогляд українців; релігійні уявлення та вірування українського народу; звичаї, обряди та народні знання українців; традиційне хліборобство та тваринництво, допоміжні заняття та промисли українського народу; сільські поселення, господарський двір, народну архітектуру та традиційний транспорт українців; українське національне вбрання та народну їжу. Дисципліна передбачає коротке ознайомлення з історією етнографії, навчає

	студентів усебічно аналізувати етнічні явища, розуміти їх і вміти науково пояснити.
Мета та цілі курсу	<p>Мета курсу – допомогти студентові вивчити і засвоїти систему знань про традиційну культуру, історичне буття українського народу, спосіб його життя та діяльності, характер, психологію, моральні цінності, які виражені в матеріальній (будівлях, знаряддях праці, ремеслах, транспорті, одязі, їжі) та духовній (звичаях, обрядах, народних знаннях, мистецьких виробках, фольклорі, віруваннях) формах.</p> <p>Дисципліна «Народознавство» має загальнотеоретичні і практичні цілі. Загальнотеоретичні цілі цього курсу полягають в тому, щоб:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зрозуміти роль народознавства в системі гуманітарних дисциплін, основні етапи його формування та розвитку; • глибоко осмислити етнічні явища традиційної матеріальної та духовної культури українського народу; • усвідомити зв'язок між окремими поняттями традиційної культури та етнічними процесам в історії України; • зрозуміти народознавство як цілісну систему знань про етнічні особливості українців. <p>Практичні цілі курсу «Української усної народної словесності» вбачаємо в тому, що він допоможе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • осмислено сприймати курс народознавства; • усвідомити різноманітність традиційної духовної та матеріальної культури українського народу як цілісну систему; • глибоко засвоїти найважливіші поняття та терміни дисципліни; • фахово аналізувати народознавчі явища, виокремлювати їх ознаки та особливості; • правильно розуміти зміст традиційних та нових етнічних явищ і процесів; • пояснювати, інтерпретувати етнокультурні особливості українського народу.
Література для вивчення дисципліни	<p>1. Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українське народознавство / За заг. ред. С. Павлюка. Львів, 1994. 2. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с. 3. Глушко М. Історія народної культури українців: навч. посібник. Л.: ЛНУ ім. Ів. Франка, 2014. 416 с. 4. Культура і побут населення України: Навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. 5. Пономарьов А. Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. 6. Лозко Г.С. Українське народознавство. К.: Зодіак-ЕКО, 1995. 368 с. 7. Етнографія України: Навчальний посібник / За ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. <p>2. Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балушок В. Коли ж народився український народ. «Дзеркало тижня». 2005. № 15. 2. Вівчарик М.М. Україна від етносу до нації: Навч. посібник. К.: Вища школа, 2004. 3. Вудвуд Л.Ф. З батьківської криниці. Донецьк: Центр підготовки абітурієнтів, 2000. 256 с. 4. Галушко К. Народи, етноси, нації: популярне видання. К.: Темпора, 2008. 5. Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність. К.: Критика, 2005. 6. Грушевський М. Історія України-Руси. К., 1991. Т. 1. 7. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. К., 1991.

	<p>240 с.</p> <p>8. <i>Дашкевич Я.</i> Перегук віків: три погляди на минуле і сучасне України. Націогенез – національне відродження – національна свідомість українців на зламі XVI-XVII ст. // Україна. Наука і культура. К., 1993 Вип. 26/27.</p> <p>9. <i>Дністрянський М.С.</i> Кордони України. Львів, 1992.</p> <p>10. <i>Заставний Ф.Д.</i> Українські етнічні землі. Львів, 1993.</p> <p>11. <i>Ісаєвич Я.</i> Проблема походження українського народу: Історіографічний і політичний аспект // Україна: Культурна спадщина, національна свідомість, державність. Львів, 1995. Вип. 2.</p> <p>12. <i>Крип'якевич І.</i> Історія української культури. К., 1994.</p> <p>13. <i>Культура і побут населення України: Навч. посібник.</i> К.: Либідь, 1993. 285 с.</p> <p>14. Наукове товариство імені Шевченка. Енциклопедія / Ред. О.Купчинський та ін. Київ; Львів; Тернопіль, 2012. Т. 1.</p> <p>15. <i>Скуратівський В.Т.</i> Місяцелік: Укр. нар. календар. К.: Мистецтво, 1993. 207 с.</p> <p>16. <i>Супруненко В.П.</i> Ми – українці. У 2 кн.: Енцикл. українознав. Кн. 1. Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 1999. 410 с.</p> <p>17. <i>Супруненко В.П.</i> Народина: Витоки нації: Символи, вірування, звичаї та побут українців. Запоріжжя: Берегиня, 1993. 135 с.</p> <p>18. <i>Українська минувшина: Ілюстр. етнограф. довід.</i> К.: Либідь, 1994. 255 с.</p> <p>19. <i>Українці: народні вірування, повір'я, демонологія / Упоряд. А.П.Пономарьова, Т.В.Косміної, О.О.Боряк; вступ. ст. А.П.Пономарьова.</i> К.: Либідь, 1992. 638 с.</p>
Тривалість курсу	Один семестр (8).
Обсяг курсу	«Народознавство». Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 28 годин лекційних, 28 годин практичних занять і 34 годин самостійної роботи. 3 кредити ЄКТС. 3 модулі.
Очікувані результати навчання	<p>Студент повинен <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предмет і завдання народознавства, його методологічну основу, джерела розвитку, основні етапи його становлення, відповідну літературу з питань курсу; • походження й основні етапи етнічної історії, систему матеріальної та духовної культури; • загально-теоретичні відомості про етнічну територію, склад населення та світогляд українців; • основні відомості про систему релігійних уявлень і вірувань українського народу; • звичаї, обряди та народні знання українців; <p><i>уміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • проаналізувати особливості традиційного хліборобства та тваринництва, допоміжних занять і промислів українського народу; • дати характеристику реаліям та предметам сільських поселень, господарського двору, народної архітектури та традиційного транспорту українців; • інтерпретувати основні відомості, пов'язані з українським національним вбранням та народною їжею.
Ключові слова	Народознавство, етнічна історія, матеріальна та духовна культура; етнічна територія, склад населення, світогляд; релігійні уявлення;

	звичаї, обряди та народні знання; традиційне хліборобство, тваринництво, допоміжні заняття і промисли; сільське поселення, господарський двір, народна архітектура, традиційний транспорт; національне вбрання, народна їжа.
Формат курсу	Очний.
Теми	* СХЕМА КУРСУ.
Підсумковий контроль, форма	Іспит.
Пререквізити	Курс української усної народної словесності, слов'янського фольклору, вступу до літературознавства, цикл курсів з історії української літератури, теорії літератури, історії української культури.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Дисципліна «Народознавство» передбачає застосування порівняльно-історичного методу, що виявляється у таких прийомах: зіставлення або паралельне вивчення народознавчого матеріалу, який розглядають в історичному розвитку; вивчення не окремих етнічних явищ, а їх системи в рамках етнічної історії та матеріальної, духовної культури українського народу; реконструювання реалій традиційної культури, та ін. Інші методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладання, евристичний метод, дослідницький метод. Методи викладу навчального матеріалу – лекція, розповідь, пояснення, бесіда, демонстрація, консультація; реферати. Наочні методи навчання – ілюстрування (художні тексти), демонстрування з використанням технічних засобів (слайди). Педагогічні техніки: навчальної дискусії, створення проблемно-пошукової ситуації, інтелектуального експерименту.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, підключений до мережі Інтернету, проектор.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання відбувається за 100-бальною шкалою. Бали нараховують так: • практичні – 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 30; • модулі – 20 семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20; • іспит – 50% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 50. Підсумкова максимальна кількість балів – 100.
Питання до заліку.	1) Зміст і визначення понять «етнографія», «етнологія», «народознавство». Народознавство як наукова галузь і навчальна дисципліна. 2) Етап накопичення етнологічних відомостей про Україну від найдавніших часів до початку ХІХ століття. 3) Харківський, Київський і Львівський осередки народознавства в добу романтизму. Уплив університетських наукових центрів на розвиток народознавчої науки. 4) Народознавча діяльність Південно-Західного відділу Російського географічного товариства на чолі з Павлом Чубинським. 5) Наукове товариство імені Шевченка (1892) та Етнографічна комісія як його підрозділ: персоналії, друковані видання. 6) Етнографічна комісія Всеукраїнської Академії наук (1918) і розвиток народознавства в Україні на початку ХХ століття у добу визвольних змагань. 7) Радянський період розвитку народознавства та діяльність Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М. Т. Рильського.

- 8) Народознавство на сучасному етапі розвитку. Розвиток народознавчих досліджень за межами України в діаспорі.
- 9) Найважливіші фактори соціальної єдності, що передували появі українського етносу (мова, побутова культура, спільна територія). Етапи формування протоукраїнської спільності (рід, плем'я, народність, народ). Міграційна й автохтонна теорії походження етносу на території України.
- 10) Роль представників старожитніх археологічних культур в етно- та культурогенезі українців. Палеолітична стоянка біля селища Королеве в Закарпатті й залюднення України в найдавніші епохи до неолітичного періоду.
- 11) Етногенетичні та етнокультурні процеси на території України у Трипільську добу (середина VI-III тисячоліття до н. ч.).
- 12) Арійська (II тисячоліття до н. ч.) та кіммерійсько-скіфо-сарматська (X ст. до н. ч. – III ст. н. ч.) доби на українських землях у давній період.
- 12) Уплив на етнокультурний розвиток населення України античних міст-держав Північного Причорномор'я.
- 14) Слов'янська доба (приблизно I тисячоліття н. ч.) та її найбільш яскраві археологічні культури (зарубинецька, зубрицька, черняхівська та ін.). Роль воєвничих готів у розділенні слов'ян на два масиви з центрами в Подністров'ї та Подесенні.
- 15) Доба Русі-України (від VII ст. н. ч.). Основні племінні осередки на її території в докиєворуський період.
- 16) Ознаки існування українського народу в державну епоху Київської Русі. 9) До історії етнонімів «Русь» та «Україна».
- 17) Українська територія та етнос в XIV – XVI ст. у межах державних утворень ВКЛ та Речі Посполитої.
- 18) Козаччина й історичні події Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького як важливий етап етногенетичного процесу формування українського народу.
- 19) Україна у складі Російської імперії, ворожа політика царського уряду щодо знищення культурно-історичної спадщини українського народу.
- 20) Фальшива імперська теорія Погодіна про «колиску» трьох східнослов'янських народів та її пізніші інтерпретації.
- 21) Формування українства в XIX – на початку XX ст. на західноукраїнських землях, що входили до Австро-Угорської імперії та Речі Посполитої.
- 22) Етногенетичні процеси в добу УНР та відродження української державності на початку XX ст.
- 23) Денаціоналізація, зросійщення і фізичне винищення українців під час Другої світової війни та в радянський післявоєнний період.
- 24) Історичні та етнічні основи розвитку української нації наприкінці XX – на початку XXI ст.
- 25) Етнічна територія та географія розселення українського народу.
- 26) Поділ українських земель на регіони та історико-етнографічні райони.
- 27) Південно-східний регіон та його характеристика.
- 28) Поліський або північний етнічний регіон та його три складові частини.
- 29) Південно-західний регіон та його історико-етнографічні райони: Волинь, Поділля, Покуття, Опілля.

- 30) Південно-західний регіон та його історико-етнографічні райони: Гуцульщина, Бойківщина, Холмщина, Буковина, Закарпаття.
- 31) Етнічний склад населення України та складний процес його формування.
- 32) Сучасні етнодемографічні процеси в Україні XXI-го ст.
- 33) Зміст понять «обряд» («ритуал»), «обрядовість», «звичай», «звичаєвість». Синкретизм та основні складові елементи обряду (вербальний, акціональний, атрибутивний, персональний, часовий, просторовий, музичний).
- 34) Класифікація обрядів в українському народознавстві. Родинно-сімейні обряди (народження, весілля, похорон) та міфологічні уявлення про велике коло життя людини, її батьків, родичів, рід.
- 35) Обряди і звичаї народження дитини та її раннього віку. Постать баби-повитухи та її функції.
- 36) Обряди передвесільного, власневесільного та повесільного етапів у системі весілля як цілісного ритуального комплексу.
- 37) Структура поховального обряду і народні вірування та уявлення, пов'язані зі смертю людини.
- 38) Календарно-річна обрядовість, її основні цикли та зв'язок із народним календарем.
- 39) Обряди і звичаї зимового календарного циклу.
- 40) Обряди і звичаї весняного календарного циклу.
- 41) Обряди і звичаї літньо-осіннього календарного циклу.
- 42) Оказіонально-ситуативні обряди та їх тематичні групи (індивідуально-охоронні, лікувально-медичні, промислово-господарські, суспільно-громадські, родинно-сімейні).
- 43) Первісні форми народних вірувань українців: пантеїзм, тотемізм, анімізм, культ предків.
- 44) Ієрархія богів (верховні, календарні, астральні; персоніфіковані стихії природи, пори року та дні тижня) у дохристиянській вищій міфології на території України на основі писемних і усних джерел.
- 45) Пантеон богів князя Володимира (980 рік) з «Повісті врем'яних літ» (Перун, Хорс, Дажбог, Стрибог, Мокош, Симаргл). Божества поза пантеоном: Сварог, Ярило, Світовид та ін.
- 46) Бог Велес зі «Слова о полку Ігоревім» і так звана «Велесова книга» як ймовірне джерело вивчення українського дохристиянського світогляду.
- 47) Нижча міфологія або демонологія як система вірувань українців у навколишніх духів (чортів, вовкулаків, перелесників, мавок, русалок, упирів, домовиків та ін.).
- 48) «Непрості» або люди з особливими здібностями і знаннями: волхви, знахарі, мольфарі, чарівники, відьми.
- 49) Природні стихії (вода, вогонь, повітря, земля) в народних уявленнях українців.
- 50) Тваринний світ і рослини в системі міфологічних вірувань українців.
- 51) Християнізація народних вірувань, релігійний дуалізм та етнічні архетипи у світогляді українського народу.
- 52) Хрещення України-Русі 988 року та утворення Київської церкви візантійської традиції до поділу на Західне і Східне християнство (1054). Апостол Андрій як основоположник церкви.
- 53) Православна церква на території України в період із XIII до кінця XVII ст.

- 54) Утрата самостійності Київської митрополії 1686 року та її підступне підпорядкування Москві.
- 55) Православна церква на території України в період існування Російської імперії з XVIII-го до початку XX ст.
- 56) Заснування УАПЦ, її поступове знищення радянською владою як самостійної національної церковної структури та подальша імміграція її священників в Європу та Америку.
- 57) Роль Сталіна та НКВС у створенні 1943 року РПЦ Московського патріархату як підвладного релігійного підрозділу радянської пропаганди.
- 58) Берестейська унія 1596 року, створення Української греко-католицької церкви в підпорядкуванні Ватикану та її діяльність до Львівського псевдособору 1946 року.
- 59) УГКЦ в підпіллі та її відродження наприкінці 80-х років XX століття. Маловідомий заповіт митрополита Андрія Шептицького 1940 року.
- 60) УПЦ після проголошення незалежності (1991), діяльність невизнаного Київського патріархату на чолі з митрополитом Філаретом та отримання у 2019 році для об'єднаної ПЦУ томосу про автокефалію від Вселенського патріарха Варфоломія.
- 61) Розвиток антропології як науки в Україні, її основні галузі й важливість для вивчення етногенезу.
- 62) Сучасні антропологічні типи українців та їх характеристика.
- 63) Про національний характер і ментальність українського народу.
- 64) Етнічні складники українського характеру.
- 65) Соціопсихічна структура української нації та її основні типи.
- 66) Вади та «хвороби» в етнічній психології українського народу. Етнопсихологічний аналіз гуморески Остапа Вишні «Чухраїнці».
- 67) Етнопедagogіка як цілісна система впливу на формування національного ідеалу особистості.
- 68) Головні принципи національного виховання в Україні.
- 69) Основні складові сучасної української етнопедagogіки: народне дитинознавство, батьківська та родинна педагогіка, народна дидактика і народна педагогічна деонтологія.
- 70) Народний календар як основа народного літочислення. Юліанський і Григоріанський, Юліанський і Новоюліанський християнські календарі в Україні.
- 71) Міфологічні вірування й уявлення про тиждень і день як найменші календарні одиниці часу.
- 72) Місячний і сонячний календарі від найдавніших часів до тепер.
- 73) Народна метеорологія українців.
- 74) Етномедицина українців як результат багатовікового досвіду накопичення знань.
- 75) Народні назви хвороб та їх раціональні й нераціональні засоби їх лікування.
- 76) Знахарі, мольфарі, ворожки як давні народні лікарі з різних історико-етнографічних районів України.
- 77) Найдавніші та родові знаки-символи на історико-етнографічних землях України. Тризуб та його походження.
- 78) Національні прапори доби Київської Русі, Козаччини, визвольних змагань XX ст. та їх генеза.
- 79) Хліборобство в системі матеріальної культури українського народу.
- 80) Знаряддя оранки та вирощування злаків.

	<p>81) Удобрення поля, сівба та догляд за рослинами.</p> <p>82) Особливості проведення жнив.</p> <p>83) Молотьба та очищення зерна. Зберігання плодів.</p> <p>84) Хліборобські обряди та трудові традиції.</p> <p>85) Розведення й утримання волів і коней як тяглових тварин у сільському господарстві.</p> <p>86) Вівчарство як галузь тваринництва.</p> <p>87) Птахівництво і розведення свійської птиці в українців.</p> <p>88) Бджільництво та мисливство як найдавніше заняття українців.</p> <p>89) Традиційне рибальство і збиральництво.</p> <p>90) Чумацтво та візникування, лісорубство та лісосплав.</p> <p>91) Виробництво вугілля, поташу, смоли, дьогтю, драниці та гонту.</p> <p>92) Ткацтво, килимарство та художнє плетіння.</p> <p>93) Вишивка, в'язання, художня обробка шкіри.</p> <p>94) Гончарство, гутництво та художній метал.</p> <p>95) Деревообробництво, дитячі іграшки, писанкарство та витинанки.</p> <p>96) Народний іконопис як вид малярства.</p> <p>97) Основні типи сільських поселень в Україні.</p> <p>98) Традиційні форми сільських поселень.</p> <p>99) Селянський двір та його характеристика.</p> <p>100) Українська хата та народне житло в система матеріальної культури українців.</p> <p>101) Локальні особливості житлових будівель в історико-етнографічних районах України.</p> <p>102) Народна архітектура української дерев'яної церкви.</p> <p>103) Будівлі громадського центру та їх призначення. Господарські виробничі споруди: млини та вітряки.</p> <p>104) Характеристика водного транспорту.</p> <p>105) Гужовий сухопутний транспорт (верховий, санный, колісний) і шляхи сполучення.</p> <p>106) Загальні відомості про народний одяг. Найдавніше вбрання на теренах України до XIII ст.</p> <p>107) Український народний стрій XIV – XVIII ст.</p> <p>108) Регіональні риси традиційного вбрання українців XIX – XX ст. (Наддніпрянина, Слобожанщина, Південь України, Полісся, Волинь, Поділля).</p> <p>109) Регіональні риси традиційного вбрання українців XIX – XX ст. (Буковина, Покуття, Гуцульщина, Бойківщина, Лемківщина, Закарпаття).</p> <p>110) Українське народне весільне вбрання.</p> <p>111) Матеріали для виготовлення народного одягу та вбрання.</p> <p>112) Хліб як головний компонент традиційного харчування.</p> <p>113) Щоденна їжа та її характеристика.</p> <p>114) Традиційні святкові страви українців.</p>
Опитування	Анкету оцінки з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
МОДУЛЬ I. Походження, етнічна історія, територія та населення України					
1 т. 15.02. 2023 2 год.	Народознавство в системі гуманітарних дисциплін та основні етапи його формування як наукової галузі	Лекція	Українське народознавство / за заг. ред. С. Павлюка. Львів, 1994. <i>Лозко Г.С.</i> Українське народознавство. К.: Зодіак-ЕКО, 1995. 368 с.		
2 т. 21.02. 2023 2 год.	<p>1) Зміст і визначення понять «етнографія», «етнологія», «народознавство». Народознавство як наукова галузь і навчальна дисципліна.</p> <p>2) Етап накопичення етнологічних відомостей про Україну від найдавніших часів до початку ХІХ століття.</p> <p>3) Харківський, Київський і Львівський осередки народознавства в добу романтизму. Уплив університетських наукових центрів на розвиток народознавчої науки.</p> <p>4) Народознавча діяльність Південно-Західного відділу Російського географічного товариства на чолі з Павлом Чубинським.</p> <p>5) Наукове товариство імені Шевченка (1892) та Етнографічна комісія як його підрозділ: персоналії, друковані видання.</p> <p>6) Етнографічна комісія Всеукраїнської Академії наук (1918) і розвиток народознавства в Україні на початку ХХ століття у добу визвольних змагань.</p> <p>7) Радянський період розвитку народознавства та діяльність Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М. Т. Рильського.</p> <p>8) Народознавство на сучасному етапі розвитку. Розвиток народознавчих досліджень за межами України в діаспорі.</p>	Практичне заняття	<p>Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с.</p> <p><i>Пономарьов А.</i> Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с.</p> <p><i>Багалій Д. І.</i> Історія Слобідської України. Харків, 1990. 252 с.</p> <p><i>Кирчів Р.</i> Етнографічно-фольклористична діяльність «Руської трійці». К., 1990. 340 с.</p> <p><i>Кирчів Р., Горленко В.</i> Історія української етнографії (ХІІ – середина ХІХ ст.). К., 1996. 398 с.</p> <p><i>Сапеляк О.</i> Етнографічні студії в НТШ (1898–1939 рр.). Львів, 2000. 208 с. Харківський університет і українська культура. До 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна: моногр. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 296 с.</p>	2 год.	28.02. 2023

			<i>Чорна Л. В.</i> Південно-Західний Відділ Російського Географічного Товариства і його роль в українському національному відродженні. Автореф. дис. канд. іст. наук. Одеса, 2005. 19 с.		
3 т. 22.02. 2023 2 год.	Походження українського народу та його етнічна історія від найдавнішого часу до створення Київської Русі	Лекція	Українське народознавство / За заг. ред. С. Павлюка. Львів, 1994. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с.		
4 т. 28.02. 2023 2 год.	<p>1) Найважливіші фактори соціальної єдності, що передували появі українського етносу (мова, побутова культура, спільна територія). Етапи формування протокрипінської спільності (рід, плем'я, народність, народ). Міграційна й автохтонна теорії походження етносу на території України.</p> <p>2) Роль представників старожитніх археологічних культур в етно- та культурогенезі українців. Палеолітична стоянка біля селища Королеве в Закарпатті й залюднення України в найдавніші епохи до неолітичного періоду.</p> <p>3) Етногенетичні та етнокультурні процеси на території України у Трипільську добу (середина VI-III тисячоліття до н. ч.).</p> <p>4) Арійська (II тисячоліття до н. ч.) та кіммерійсько-скіфо-сарматська (X ст. до н. ч. – III ст. н. ч.) доби на українських землях у давній період.</p> <p>5) Уплив на етнокультурний розвиток населення України античних міст-держав Північного Причорномор'я.</p> <p>6) Слов'янська доба (приблизно I тисячоліття н. ч.) та її найбільш яскраві археологічні культури (зарубинецька, зубрицька, черняхівська та ін.). Роль воєвничих готів у розділенні слов'ян на два масиви з центрами в Подністров'ї та Подесенні.</p> <p>7) Доба Русі-України (від VII ст. н. ч.). Основні племінні осередки на її території в докієворуський період.</p> <p>8) Ознаки існування українського народу в державну епоху</p>	Практичне заняття	<p>Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. <i>Лозко Г.С.</i> Українське народознавство. К.: Зодіак-ЕКО, 1995. 368 с. <i>Пономарьов А.</i> Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с.</p> <p><i>Балушок В. Г.</i> Етногенез українців. К., 2004. <i>Баран В. Д., Баран Я. В.</i> Історичні витоки українського народу. К., 2005. <i>Брайчевський М. Ю.</i> Походження Русі. К., 1968.. <i>Залізняк Л. Л.</i> Від склавинів до української нації. К., 2004. <i>Макарчук С. Н.</i> Український етнос (виникнення та сучасний розвиток). К., 1992. <i>Наконечний Є.</i> Украдене ім'я. Чому русини стали українцями. К., 2001. <i>Петров В. П.</i> Походження українського народу. К., 1992. <i>Півторак Г.</i> Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов. Міфи та правда про трьох братів слов'янських зі «спільної колиски». К., 2004.</p>	4 год.	07.03. 2023

	Київської Русі. 9) До історії етнонімів «Русь» та «Україна».				
5 т. 01.03. 2023 2 год.	Основні етапи етнічної історії українців після розпаду Київської Русі до початку XXI ст.	Лекція	Українське народознавство / За заг. ред. С. Павлюка. – Львів, 1994. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с.		
6 т. 07.03. 2023 2 год.	1) Українська територія та етнос в XIV – XVI ст. у межах державних утворень ВКЛ та Речі Посполитої. 2) Козаччина й історичні події Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького як важливий етап етногенетичного процесу формування українського народу. 3) Україна у складі Російської імперії, ворожа політика царського уряду щодо знищення культурно-історичної спадщини українського народу. 4) Фальшива імперська теорія Погодіна про «колиску» трьох східнослов'янських народів та її пізніші інтерпретації. 5) Формування українства в XIX – на початку XX ст. на західноукраїнських землях, що входили до Австро-Угорської імперії та Речі Посполитої. 6) Етногенетичні процеси в добу УНР та відродження української державності на початку XX ст. 7) Денаціоналізація, зросійщення і фізичне винищення українців під час Другої світової війни та в радянський післявоєнний період. 8) Історичні та етнічні основи розвитку української нації наприкінці XX – на початку XXI ст.	Практичне заняття	Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. <i>Лозко Г.С.</i> Українське народознавство. К.: Зодіак-ЕКО, 1995. 368 с. <i>Пономарьов А.</i> Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. <i>Баран В. Д., Баран Я. В.</i> Історичні витоки українського народу. К., 2005. <i>Білас І. Г.</i> Репресивно-каральна система в Україні: 1917-1953. К., 1994. <i>Вівчарик М. М., Капелюшний В. П.</i> Українська нація: витоки, становлення, сьогодення. К., 2003. Етнос. Нація. Держава: Україна в контексті світового етнодержавницького досвіду. К., 2000. <i>Макарчук С. Н.</i> Український етнос (виникнення та сучасний розвиток). К., 1992.	2 год.	14.03. 2023
7 т. 08.03. 2023 2 год.	Етнічна територія та склад населення українців	Лекція	Українське народознавство / За заг. ред. С. Павлюка. – Львів, 1994. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с.		
8 т. 14.03. 2023 2 год.	1) Етнічна територія та географія розселення українського народу. 2) Поділ українських земель на регіони та історико-етнографічні райони.	Практичне заняття	Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. <i>Лозко Г.С.</i>	2 год.	21.03. 2023

	<p>3) Південно-східний регіон та його характеристика. 4) Поліський або північний етнічний регіон та його три складові частини. 5) Південно-західний регіон та його історико-етнографічні райони: Волинь, Поділля, Покуття, Опілля. 6) Південно-західний регіон та його історико-етнографічні райони: Гуцульщина, Бойківщина, Холмщина, Буковина, Закарпаття. 7) Етнічний склад населення України та складний процес його формування. 8) Сучасні етнодемографічні процеси в Україні XXI-го ст.</p>		<p>Українське народознавство. К.: Зодіак-ЕКО, 1995. 368 с. <i>Пономарьов А.</i> Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. Демографічна ситуація в Україні. К., 1993. <i>Дністрянський М.С.</i> Кордони України. Львів, 1992. Етнічний довідник. Етнічні меншини. К., 1996. Етнонаціональна структура українського суспільства. Довідник. К., 2004. <i>Заставний Ф. Д.</i> Українські етнічні землі. Львів, 1993. Національний склад населення України в XX сторіччі. К., 2001. <i>Чирков Олег, Винниченко Ігор.</i> Етнодемографічний розвиток України: історія, сучасність, перспективи. «Сучасність». 2000. № 7-8.</p>		
МОДУЛЬ II. Духовна культура українського народу					
<p>9, 11 т. 15.03, 22.03. 2023 2 год.</p>	<p>Обряди та звичаї українського народу</p>	<p>Лекція</p>	<p>Українське народознавство / За заг. ред. С. Павлюка. – Львів, 1994. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с.</p>		

10, 12 т. 14.03, 21.03. 2023 2 год.	<p>1) Зміст понять «обряд» («ритуал»), «обрядовість», «звичай», «звичаєвість». Синкретизм та основні складові елементи обряду (вербальний, акціональний, атрибутивний, персональний, часовий, просторовий, музичний).</p> <p>2) Класифікація обрядів в українському народознавстві. Родинно-сімейні обряди (народження, весілля, похорон) та міфологічні уявлення про велике коло життя людини, її батьків, родичів, рід.</p> <p>3) Обряди і звичаї народження дитини та її раннього віку. Постать баби-повитухи та її функції.</p> <p>4) Обряди передвесільного, власневесільного та повесільного етапів у системі весілля як цілісного ритуального комплексу.</p> <p>5) Структура поховального обряду і народні вірування та уявлення, пов'язані зі смертю людини.</p> <p>6) Календарно-річна обрядовість, її основні цикли та зв'язок із народним календарем.</p> <p>7) Обряди і звичаї зимового календарного циклу.</p> <p>8) Обряди і звичаї весняного календарного циклу.</p> <p>9) Обряди і звичаї літньо-осіннього календарного циклу.</p> <p>10) Оказіонально-ситуативні обряди та їх тематичні групи (індивідуально-охоронні, лікувально-медичні, промислово-господарські, суспільно-громадські, родинно-сімейні).</p>	Практичне заняття	<p>Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. <i>Лозко Г.С.</i> Українське народознавство. К.: Зодіак-ЕКО, 1995. 368 с. <i>Пономарьов А.</i> Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. <i>Борисенко В.</i> Весільні звичаї та обряди на Україні. К., 1988. <i>Боряк О.</i> Баба-повитуха в культурно-історичній традиції українській: між профанним і сакральним. К., 2009. 400 с. <i>Воропай Олекса.</i> Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Мюнхен, 1958. Т. 1, 2. <i>Грушевський Марко.</i> Дитина у звичаях і віруваннях українського народу. К.: Либідь, 2006. 256 с. <i>Килимник С.</i> Український рік у народних звичаях в історичному освітленні. К., 1994. Кн. I-II. <i>Свенціцький І.</i> Похоронні звичаї й обряди. <i>Сушко В.</i> Життя незкінчене: поховальна обрядовість українців Слобожанщини XIX – XX ст. Харків, 2012. 236 с.</p>	2 год.	21.03, 28.03. 2023
13 т. 29.03. 2023 2 год.	Дохристиянські народні вірування, міфологічні уявлення та світогляд українців	Лекція	<p>Українське народознавство / За заг. ред. С. Павлюка. Львів, 1994. <i>Лозко Г.С.</i> Українське народознавство. К.: Зодіак-ЕКО, 1995. 368 с.</p>		
14 т. 04.04. 2023 2 год.	<p>1) Первісні форми народних вірувань українців: пантеїзм, тотемізм, анімізм, культ предків.</p> <p>2) Ієрархія богів (верховні, календарні, астральні; персоніфіковані стихії природи, пори року та дні тижня) у дохристиянській вищій міфології на території України на</p>	Практичне заняття	<p>Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. <i>Пономарьов А.</i> Українська</p>	2 год.	11.04. 2023

	<p>основі писемних і усних джерел.</p> <p>3) Пантеон богів князя Володимира (980 рік) з «Повісті врем'яних літ» (Перун, Хорс, Дажбог, Стрибог, Мокош, Смаргль). Божества поза пантеоном: Сварог, Ярило, Світовид та ін.</p> <p>4) Бог Велес зі «Слова о полку Ігоревім» і так звана «Велесова книга» як ймовірне джерело вивчення українського дохристиянського світогляду.</p> <p>5) Нижча міфологія або демонологія як система вірувань українців у навколишніх духів (чортів, вовкулаків, перелесників, мавок, русалок, упирів, домовиків та ін.).</p> <p>6) «Непрості» або люди з особливими здібностями і знаннями: волхви, знахарі, мольфарі, чарівники, відьми.</p> <p>7) Природні стихії (вода, вогонь, повітря, земля) в народних уявленнях українців.</p> <p>8) Тваринний світ і рослини в системі міфологічних вірувань українців.</p> <p>9) Християнізація народних вірувань, релігійний дуалізм та етнічні архетипи у світогляді українського народу.</p>		<p>етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с.</p> <p>Галайчук В. Традиційні демонологічні уявлення українців про домашніх духів: монографія. Л., 2021. 452 с. Гнатюк В. Нарис української міфології. Л., 2000.</p> <p>Давидюк В.Ф. Первісна міфологія українського фольклору. Луцьк, 2005. 310 с. Огієнко Іван (митр. Іларіон). Дохристиянські вірування українського народу. К., 2016. 440 с. Українська міфологія / В.Галайчук. Харків, 2016. 288 с.</p> <p>Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. К., 1992. 638 с. Худаши М. Походження імен та релігійно-міфологічні функції давньоруських і спільнослов'янських язичницьких божеств. Л., 2012. 1061 с.</p>		
<p>15 т. 05.04. 2023 2 год.</p>	<p>Запровадження християнства та розвиток національної церкви в Україні з 988 року до початку XXI ст.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Огієнко Іван (Митрополит Іларіон). Українська церква. К., 2007. 408 с.</p> <p>Марчук В. В. Українська Греко-Католицька Церква. Історичний нарис. Івано-Франківськ, 2001.</p>		
<p>16 т. 11.04. 2023 2 год.</p>	<p>1) Хрещення України-Русі 988 року та утворення Київської церкви візантійської традиції до поділу на Західне і Східне християнство (1054). Апостол Андрій як основоположник церкви.</p> <p>2) Православна церква на території України в період із XIII до кінця XVII ст.</p> <p>3) Утрата самостійності Київської митрополії 1686 року та її підступне підпорядкування Москві.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939-1950). Львів: Вид-во УКУ, 2005. Галушка А. А. Хрещення Русі 987-989. Енциклопедія історії України, у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. К.: Наукова думка, 2013. Т. 10: Т-Я. С. 427. Дорошенко Дмитро. Православна церква в</p>	<p>2 год.</p>	<p>18.04. 2023</p>

	<p>4) Православна церква на території України в період існування Російської імперії з XVIII-го до початку XX ст.</p> <p>5) Заснування УАПЦ, її поступове знищення радянською владою як самостійної національної церковної структури та подальша імміграція її священників в Європу та Америку.</p> <p>6) Роль Сталіна та НКВС у створенні 1943 року РПЦ Московського патріархату як підвладного релігійного підрозділу радянської пропаганди.</p> <p>7) Берестейська унія 1596 року, створення Української греко-католицької церкви в підпорядкуванні Ватикану та її діяльність до Львівського псевдособору 1946 року.</p> <p>8) УГКЦ в підпіллі та її відродження наприкінці 80-х років XX століття. Маловідомий заповіт митрополита Андрея Шептицького 1940 року.</p> <p>9) УПЦ після проголошення незалежності (1991), діяльність невизнаного Київського патріархату на чолі з митрополитом Філаретом та отримання у 2019 році для об'єднаної ПЦУ томосу про автокефалію від Вселенського патріарха Варфоломія.</p>		<p>минулому і сучасному житті українського народу. Берлін: Нація в поході, 1940. 71 с. <i>Лаба В.</i> Митрополит Андрей Шептицький. Його життя і заслуги. Люблин: Свічадо, 1990. <i>Назарко І.</i> Св. Володимир Великий, володар і христитель Руси-України. Рим, 1954. <i>Полонська-Василенко Наталія.</i> Історичні підвалини УАПЦ. Рим: PP. Basiliani, 1964. 124 с. <i>Преловська Ірина.</i> Джерела з історії Української автокефальної православної церкви 1917-1939 рр.: збереженість, класифікація, актуалізація та інформаційний потенціал. К., 2015. 555 с. <i>Сергійчук В.</i> Нескорена церква. Подвижництво греко-католиків України в боротьбі за віру і державу. К.: Дніпро, 2001. <i>Ульяновський Василь.</i> Церква в Українській державі 1917-1920 рр. Кн. 1-2. К.: Либідь, 1997. 200 с.</p>		
<p>17 т. 12.04. 2023 2 год.</p>	<p>Національні особливості українців із погляду антропології, етнопсихології та народної педагогіки</p>	<p>Лекція</p>	<p>Українське народознавство / За заг. ред. С. Павлюка. Львів, 1994. <i>Лозко Г.</i> Українське народознавство. – К., 1995. <i>Поправко О.В.</i> Антропология: навчальний посібник. Мелітополь, 2016. 285 с.</p>		
<p>18 т. 18.04. 2023 2 год.</p>	<p>1) Розвиток антропології як науки в Україні, її основні галузі й важливість для вивчення етногенезу.</p> <p>2) Сучасні антропологічні типи українців та їх характеристика.</p> <p>3) Про національний характер і ментальність українського народу.</p> <p>4) Етнічні складники українського характеру.</p> <p>5) Соціопсихічна структура української нації та її основні типи.</p> <p>6) Вади та «хвороби» в етнічній психології українського народу. Етнопсихологічний аналіз гуморески Остапа Вишні</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. <i>Пономарьов А.</i> Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с. <i>Вовк Хв.</i> Студії з української</p>	<p>2 год.</p>	<p>25.04. 2023</p>

	<p>«Чухраїнці».</p> <p>7) Етнопедагогіка як цілісна система впливу на формування національного ідеалу особистості.</p> <p>8) Головні принципи національного виховання в Україні.</p> <p>9) Основні складові сучасної української етнопедагогіки: народне дитинознавство, батьківська та родинна педагогіка, народна дидактика і народна педагогічна деонтологія.</p>		<p>етнографії та антропології. К., 1995. <i>Донцов Д.</i> Дух нашої давнини. Мюнхен, Монреаль, 1951. <i>Мосіяшенко В.А.</i> Українська етнопедагогіка: навч. посібник. Суми, 2005. 176 с. <i>Сегеда С. П.</i> Антропологія: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2001. 336 с. <i>Янів Володимир.</i> Нариси до історії української етнопсихології. К., 2006. 341 с.</p>		
19 т. 19.04. 2023 2 год	Народний календар, знання про світ, українські знаки та священні символи	Лекція	<p>Українське народознавство / За заг. ред. С. Павлюка. Львів, 1994. <i>Лозко Г.</i> Українське народознавство. – К., 1995.</p>		
20 т. 25.04. 2023 2 год.	<p>1) Народний календар як основа народного літочислення. Юліанський і Григоріанський, Юліанський і Новоюліанський християнські календарі в Україні.</p> <p>2) Міфологічні вірування й уявлення про тиждень і день як найменші календарні одиниці часу.</p> <p>3) Місячний і сонячний календарі від найдавніших часів до тепер.</p> <p>4) Народна метеорологія українців.</p> <p>5) Етномедицина українців як результат багатовікового досвіду накопичення знань.</p> <p>6) Народні назви хвороб та їх раціональні й нераціональні засоби їх лікування.</p> <p>7) Знахарі, мольфарі, ворожки як давні народні лікарі з різних історико-етнографічних районів України.</p> <p>8) Найдавніші та родові знаки-символи на історико-етнографічних землях України. Тризуб та його походження.</p> <p>9) Національні прапори доби Київської Русі, Козаччини, визвольних змагань ХХ ст. та їх генеза.</p>	Практичне заняття	<p>Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. <i>Пономарьов А.</i> Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с. <i>Болтарович З.Є.</i> Українська народна медицина. К., 1994. 320 с. <i>Герби та землі України.</i> К., 2001. <i>Ігнатенко І.</i> Народна медицина Середнього Полісся: традиція та сучасність. Кам'янець-Подільський, 2013. 336 с. <i>Селівачов М.Р.</i> Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). К., 2009. 408 с. <i>Сергійчук В.</i> Національна символіка України. К., 1992. Старовинні герби українських міст / В. Панченко. К., 2018. 384 с.</p>	4 год.	01.05. 2023

МОДУЛЬ III. Народне господарство і матеріальна культура українців

21 т. 26.04. 2023 2 год	Традиційне хліборобство та тваринництво як найважливіші господарські заняття українців від найдавніших часів	Лекція	Українське народознавство / за заг. ред. С. Павлюка. Львів, 1994. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с. Глушко М. Історія народної культури українців: навч. посібник. Л.: ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 416с.		
22 т. 02.05. 2023 2 год	<ol style="list-style-type: none"> 1) Хліборобство в системі матеріальної культури українського народу. 2) Знаряддя оранки та вирощування злаків. 3) Удобрення поля, сівба та догляд за рослинами. 4) Особливості проведення жнив. 5) Молотьба та очищення зерна. Зберігання плодів. 6) Хліборобські обряди та трудові традиції. 7) Розведення й утримання волів і коней як тяглових тварин у сільському господарстві. 8) Вівчарство як галузь тваринництва. 9) Птахівництво і розведення свійської птиці в українців. 	Практичне заняття	Лозко Г. Українське народознавство. – К., 1995. Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. Пономарьов А. Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. Горленко В.Ф. Народна землеробська техніка українців. К., 1971. Мандибура М.Д. Полонинське господарство другої половини XIX ст. – 30-х років XX ст. К., 1978. Павлюк С.П. Традиційне хліборобство України: агротехнічний аспект. К., 1991.	4 год.	09.05. 2023
23 т. 03.05. 2023 2 год	Допоміжні заняття, промисли та ремесла українського народу	Лекція	Українське народознавство / за заг. ред. С. Павлюка. Львів, 1994. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с. Глушко М. Історія народної культури українців: навч. посібник. Л.: ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 416с.		
24 т. 09.05. 2023 2 год	<ol style="list-style-type: none"> 1) Бджільництво та мисливство як найдавніше заняття українців. 2) Традиційне рибальство і збиральництво. 3) Чумацтво та візникування, лісорубство та лісосплав. 	Практичне заняття	Лозко Г. Українське народознавство. – К., 1995. Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення	2 год.	16.05. 2023

	<p>4) Виробництво вугілля, поташу, смоли, дьогтю, драниці та гонту. 5) Ткацтво, килимарство та художнє плетіння. 6) Вишивка, в'язання, художня обробка шкіри. 7) Гончарство, гутництво та художній метал. 8) Деревообробництво, дитячі іграшки, писанкарство та витинанки. 9) Народний іконопис як вид малярства.</p>		<p>України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. <i>Пономарьов А.</i> Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. <i>Боньковська С.М.</i> Ковальство на Україні (XIX – початок XX ст.). К., 1991. <i>Данилевський Г.</i> Чумаки: художньо-документальний нарис. К., 1992. <i>Запаско Я.П.</i> Українське килимарство. К., 1973. <i>Кара-Васильєва Т.В.</i> Полтавська народна вишивка. К., 1983. <i>Матейко К.І.</i> Український народний одяг. К., 1977. <i>Тищенко О.Р.</i> Декоративно-прикладне мистецтво України (XIII – XVIII ст.). К., 1992. Українське народне мистецтво: Тканини та вишивки. К., 1960.</p>		
<p>25 т. 10.05. 2023 2 год</p>	<p>Сільські поселення, господарський двір, народна архітектура та традиційний транспорт українців</p>	<p>Лекція</p>	<p>Українське народознавство / за заг. ред. С. Павлюка. Львів, 1994. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с. <i>Глушко М.</i> Історія народної культури українців: навч. посібник. Л., 2014. 416 с.</p>		
<p>26 т. 16.05. 2023 2 год</p>	<p>1) Основні типи сільських поселень в Україні. 2) Традиційні форми сільських поселень. 3) Селянський двір та його характеристика. 4) Українська хата та народне житло в система матеріальної культури українців. 5) Локальні особливості житлових будівель в історико-етнографічних районах України. 6) Народна архітектура української дерев'яної церкви. 7) Будівлі громадського центру та їх призначення. Господарські виробничі споруди: млини та вітряки. 8) Характеристика водного транспорту. 9) Гужовий сухопутний транспорт (верховий, санний, колісний) і шляхи сполучення.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p><i>Лозко Г.</i> Українське народознавство. – К., 1995. Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. <i>Пономарьов А.</i> Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. <i>Глушко М.</i> Генезис тваринного запрягу в Україні (культурно-історична проблема). Львів, 2003. 444 с. <i>Данилюк А.Г.</i> Українська хата. К., 1991. <i>Стельмах Г.Ю.</i> Історичний розвиток сільських поселень на Україні. К., 1964.</p>	<p>2 год.</p>	<p>23.05. 2023</p>

			<i>Юрченко П.Г. Дерев'яна архітектура України. К., 1970.</i>		
27 т. 17.05. 2023 2 год	Українське національне вбрання та традиційна їжа в Україні від найдавніших часів до XX ст.	Лекція	Українське народознавство / за заг. ред. С. Павлюка. Львів, 1994. Українська етнологія: навчальний посібник/ за ред. В. Борисенко. К., 2007. 400 с. <i>Глушко М.</i> Історія народної культури українців: навч. посібник. Л., 2014. 416 с.		
28 т. 23.05. 2023 2 год	<ol style="list-style-type: none"> 1) Загальні відомості про народний одяг. Найдавніше вбрання на теренах України до XIII ст. 2) Український народний стрій XIV – XVIII ст. 3) Регіональні риси традиційного вбрання українців XIX – XX ст. (Наддніпрянина, Слобожанщина, Південь України, Полісся, Волинь, Поділля). 4) Регіональні риси традиційного вбрання українців XIX – XX ст. (Буковина, Покуття, Гуцульщина, Бойківщина, Лемківщина, Закарпаття). 5) Українське народне весільне вбрання. 6) Матеріали для виготовлення народного одягу та вбрання. 7) Хліб як головний компонент традиційного харчування. 8) Щоденна їжа та її характеристика. 9) Традиційні святкові страви українців. 	Практичне заняття	<i>Лозко Г.</i> Українське народознавство. – К., 1995. Етнографія України: Навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994. Культура і побут населення України: навч. посібник. К.: Либідь, 1993. 285 с. <i>Пономарьов А.</i> Українська етнографія. Курс лекцій. К.: Либідь, 1994. 318 с. <i>Артюх Л.Ф.</i> Українська народна кулінарія. К., 1977. <i>Білан М. С., Стельмашук Г.Г.</i> Український стрій. Львів, 2000. <i>Воропай Олекса.</i> Український народний одяг. <i>Воропай Олекса.</i> Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Мюнхен, 1958. Т. 2. С. 273-426. <i>Косміна Т.В., Васіна З.О.</i> Українське весільне вбрання: Етнографічні реконструкції. К., 1989. <i>Матейко К.І.</i> Український народний одяг. К., 1977.	2 год.	30.05. 2023